

УДК 336.221.262

*Саблістюк О.О.,**студентка 42 гр.**Науковий керівник - Волкова О.Г.,**к.е.н., доцент**Одеський національний економічний університет***Моніторинг податкових надходжень Державного бюджету України**

Питання формування доходів бюджету держави в умовах нестабільної економічної ситуації та реформування суспільних фінансів в Україні набувають особливої актуальності. Провідна роль у забезпеченні виконання державі власних функцій, у тому числі у регулюванні економічних процесів, належить податкам. Податки – складна й надзвичайно впливова на всі економічні явища та процеси фінансова категорія. З одного боку, податки – це фінансове підґрунтя існування держави, критерій її можливостей щодо розвитку науки, освіти, культури, гарантування економічної безпеки, зростання суспільного добробуту народу. Із другого боку, податки – це спосіб перерозподілу доходів юридичних і фізичних осіб у державі, їх мобілізація, яка зачіпає інтереси цілих верств населення і соціальних груп. [1]. Фіскальну роль податків в Україні ілюструють показники таблиці 1.

Таблиця 1

Структура доходів Державного бюджету України протягом 2014–2018 рр.

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
	%	%	%	%	%
Податкові надходження	78,46	76,57	81,76	79,06	81,22
Неподаткові надходження	19,14	22,44	16,82	16,19	17,74
Доходи від операцій з капіталом	0,25	0,03	0,03	0,04	0,07
Трансферти	0,59	0,59	0,68	0,75	0,79
Всього	100	100	100	100	100

Джерело. Таблицю складено за даними[2]

З даних таблиці 1 можна побачити, що питома вага податкових надходжень у доходах Державного бюджету за останні п'ять років зростає: з 78,9% у 2014 році до 81,22% у 2018 році. Зростання обсягу податкових надходжень до Державного бюджету України пов'язане як із інфляційним чинником та девальвацією національної валюти, так і частково із позитивними змінами в організації податкової сфери, зокрема удосконаленням адміністрування податків.

Таблиця 2

Структура податкових надходжень Державного бюджету України протягом 2014– 2018рр.

	2014	2015	2016	2017	2018
Показник	%	%	%	%	%
Податок на додану вартість	65,50	62,27	63,82	65,08	64,11
Акцизний податок	15,01	12,41	13,38	13,69	10,21
Мито	5,32	9,01	3,96	3,09	5,96
Податок на прибуток підприємств	10,15	8,49	9,66	9,83	11,54
Податок на доходи фізичних осіб	4,01	7,00	9,07	9,55	8,08
Всього	100	100	100	100	100

Джерело. Таблицю складено за даними[2]

З даних таблиці 2 видно, що питома вага непрямих податків є значно більшою, ніж питома вага прямих податків, з них, найбільша доля належить податку на додану вартість (ПДВ) – близько 69 % у 2018р. За таких умов, можна дійти висновку, що податкова політика держави акцентована на оподаткуванні споживання, що можна визнати логічним, з огляду на високий рівень тінізації економіки держави (більше 30%) та схильності економічних агентів до приховування власних доходів.

Зменшення обсягу надходжень податку на прибуток підприємств до Державного бюджету України пов'язано зі зменшенням ділової активності суб'єктів господарювання, тінізацією доходів, ухиленням від сплати податків

підприємствами, які за різними причинами не мають можливості їх сплачувати, та поширення тенденції до несплати податків фінансово здорових підприємств. Збільшення обсягу надходжень податку на доходи фізичних осіб до Державного бюджету України пов'язано зі збільшення мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму, зменшення рівня неофіційного працевлаштування, збільшення рівня зайнятого населення.

Науковці відносять до проблемних питань, які перешкоджають у отриманні достатнього рівня податкових надходжень до бюджету такі як:

- зменшення обсягів виробництва національних підприємств та зменшення їх кількості, що супроводжуються скороченням робочих місць через нестабільну ситуацію в країні та високий рівень інфляції;
- надання податкових пільг, які впливають на ефективність формування доходів бюджету;
- збільшення рівня тіньової економіки, що сприяє більшому виводу капіталу з країни;
- нелегальне здійснення експорто-імпортних операцій, тобто можуть бути випадки порушення митних правил та контрабанди;
- неефективна податкова політика, що викликає явище ухилення від сплати податків.[3].

Список використаних джерел:

1. Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_6905
2. Статистична інформація Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Пасічний М.Д. Податкова політика України в сучасних умовах / М.Д. Пасічник // Вісник Одеського національного університету. – 2016с.123–128.